

فصلی بودن حسابرسی و قیمت تقاضای حسابرسی

مؤلف: رضا ابوالفتحی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فصلی بودن حسابرسی و قیمت تقاضای حسابرسی

تالیف:

رضا ابوالفتحی

انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)

سرشناسه: ابوالفتحی، رضا، ۱۳۵۷-

عنوان و نام پدیدآور: فصلی بودن حسابرسی و قیمت تقاضای حسابرسی / تالیف رضا ابوالفتحی. مشخصات نشر: تهران: انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۹۰ ص.

شابک: ۹-۵۰۰-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸، ۱۱۵۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۸۵-۹۰.

موضوع: شرکت‌ها -- ایران -- حسابرسی -- نمونه پژوهی

موضوع: Corporations -- Iran -- Auditing -- Case studies

موضوع: سازمان بورس اوراق بهادار -- حسابرسی -- نمونه پژوهی

موضوع: Securities and Exchange Organization -- Auditing -- Case studies

موضوع: گزارش‌های حسابرسی -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Auditors' reports -- Iran -- Case studies

موضوع: حسابرسی -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Auditing -- Iran -- Case studies

موضوع: شرکت‌ها -- ایران -- امور مالی -- نمونه پژوهی

موضوع: Corporations -- Iran -- Finance -- Case studies

موضوع: بورس -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Stock exchanges -- Iran -- Case studies

موضوع: حسابداری قیمت تمام‌شده -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Cost accounting -- Iran -- Case studies

رده بندی کنگره: HF۵۶۸۶

رده بندی دیویی: ۶۵۷/۹۵

شماره کتابشناسی ملی: ۸۹۱۶۷۵۴

انتشارات موجک (ناشر دانشگاهی)

واتساپ: ۰۹۳۶۳۰۳۱۲۵۸ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز پخش: ۰۲۶۳۲۷۰۵۳۱۸ - ۰۲۶۳۲۷۰۲۶۵۹ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳ - ۰۲۱۶۶۴۲۹۷۳۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir اینستاگرام: mojakpublication

عنوان: فصلی بودن حسابرسی و قیمت تقاضای حسابرسی

تالیف: رضا ابوالفتحی

مشخصات ظاهری: ۹۰ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: تابستان ۱۴۰۱، تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۱۱۵۰۰۰۰ ریال، شابک: ۹-۵۰۰-۹۹۴-۶۰۰-۹۷۸

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات موجک محفوظ است. هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق چاپ و تکثیر این اثر را به هر شکل و صورت اعم از فتوکپی، چاپ کتاب و ... را ندارد. متخلفین به موجب بند ۵ ماده قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

تقدیم به:

روح پاک پدرم که عالمانه به من آموخت
تا چگونه در عرصه زندگی، ایستادگی را تجربه کنم
و به مادرم دریای بی کران فداکاری و عشق
که وجودم برایش همه رنج بود و وجودش برام همه مهر
و به همسرم اسطوره زندگیم، پناه خستگیم و امید بودم

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

پیش گفتار..... ۱۱

فصل اول: کلیات ۱۳

۱-۱ تشریح موضوع کتاب ۱۳

۲-۱ اهمیت موضوع ۱۵

۳-۱ دوره زمانی حسابرسی (فصلی بودن) ۱۶

۴-۱ قیمت تقاضای حسابرسی ۱۶

۵-۱ تامین حسابرسی ۱۷

فصل دوم: کیفیت حسابرسی ۱۹

۱-۲ تعریف حسابرسی ۱۹

۲-۲ تعریف کیفیت حسابرسی ۲۰

۳-۲ عوامل موثر بر کیفیت حسابرسی ۲۰

۴-۲ رابطه بین اجزای کیفیت حسابرسی ۲۲

۵-۲ نقش استانداردهای حسابرسی در کیفیت حسابرسی ۲۴

۶-۲ کیفیت حسابرسی و اعتبار اطلاعات ۲۶

۷-۲ کیفیت حسابرسی و کیفیت اطلاعات ۲۸

فصل سوم: فصلی بودن حسابرسی ۳۱

- ۱-۳ سیستم فصلی ۳۱
- ۲-۳ تعریف دوره مالی ۳۱
- ۳-۳ تعریف سال مالی ۳۲
- ۴-۳ نکاتی درباره دوره مالی و سال مالی ۳۲
- ۵-۳ اظهارنظر حسابرس ۳۲
- ۶-۳ عوامل مؤثر بر اظهارنظر حسابرس ۳۳
- ۷-۳ انواع گزارش‌های حسابرس ۳۴
- ۱-۷-۳ اظهارنظر تعدیل نشده ۳۴
- ۲-۷-۳ اظهارنظر تعدیل شده ۳۴
- ۳-۷-۳ اظهارنظر مشروط ۳۴
- ۴-۷-۳ اظهار نظر مردود ۳۵
- ۵-۷-۳ عدم اظهار نظر ۳۵
- ۸-۳ شرایط تعدیل کردن گزارش حسابرسی ۳۵
- ۹-۳ فصلی بودن حسابرسی ۳۶

فصل چهارم: قیمت تقاضای حسابرسی و تامین حسابرسی ۳۹

- ۱-۴ حق الزحمه حسابرسی ۳۹
- ۲-۴ انعطاف قیمت تامین خدمات حسابرسی ۴۰
- ۳-۴ فصلی بودن کار حساب‌برسان و حق الزحمه حسابرسی ۴۵
- ۴-۴ فصلی بودن کار حساب‌برسان مستقل ۴۵
- ۵-۴ مراحل حسابرسی ۴۶
- ۶-۴ چرخه تولید ۴۶
- ۷-۴ چرخه فروش ۴۷
- ۸-۴ گزارش حساب‌برسان مستقل ۴۸

- ۴۸..... تغییرات در گزارش حسابرسی مستقل ۹-۴
- ۴۹..... گزارش مقبول ۱۰-۴
- ۵۱..... سایر موارد قابل توجه ۱۱-۴
- ۵۱..... صرفه‌جویی هزینه در حسابداری و کارمزدهای حسابرسی ۱۲-۴
- ۵۱..... کاربردهای آن در مدل‌سازی و ارزش‌گذاری مالی ۱۳-۴

فصل پنجم: تحقیقات مربوط به فصلی بودن حسابرسی ۵۳

- ۵۳..... پیشینه داخلی ۱-۵
- ۵۶..... پیشینه خارجی ۲-۵

فصل ششم: مطالعه موردی ۶۱

- ۶۱..... جامعه آماری ۱-۶
- ۶۲..... مدل مفهومی ۲-۶
- ۶۴..... ابزار گردآوری داده‌ها ۳-۶

فصل هفتم: یافته‌ها ۶۵

- ۶۵..... آمار توصیفی متغیرها ۱-۷
- ۶۷..... تحلیل پیش‌فرض‌های رگرسیون ۲-۷
- ۷۰..... نتایج حاصل برآزش مدل رگرسیونی ۳-۷
- ۷۳..... آزمون فرضیه‌ها ۴-۷

فصل هشتم: جمع‌بندی ۷۷

- ۷۷..... نتیجه‌گیری ۱-۸
- ۸۴..... پیشنهادها ۲-۸

۸۵ ..... منابع

۸۵ ..... منابع فارسی

۸۸ ..... منابع انگلیسی

پیش‌گفتار

دوره حسابرسی در حسابداری، به دوره‌های زمانی مشخص شده در دفاتر مالی هر سازمان اشاره دارد. در این دوره اغلب حساب سازی دفاتر مالی شرکت‌ها انجام شده و صورت‌های مالی آماده می‌شوند. به‌طور کلی دوره حسابداری شامل ۱۲ ماه است. با این حال شروع دوره حسابداری در شرکت‌ها متفاوت می‌باشد. به عنوان مثال، یک نهاد می‌تواند از سال تقویمی منظم، یعنی ژانویه تا دسامبر به عنوان سال حسابداری استفاده نماید، در حالی که یک نهاد دیگر این دوره حسابرسی را از آوریل تا مارس در نظر می‌گیرد. استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی یک دوره ۵۲ هفته‌ای را به عنوان یک دوره حسابرسی مناسب دانسته است، که این دوره را به عنوان یک سال مالی کامل در نظر می‌گیرد. در مجموع طول دوره حسابرسی هر شرکت یا سازمان، به نحوه انتخاب دوره توسط حسابدار ارشد آن انجام می‌گیرد و در شرکت‌های مختلف، متفاوت می‌باشد. حسابرسی، ممیزی یک بررسی و ارزیابی عینی اظهارات مالی یک سازمان است تا اطمینان حاصل شود که سوابق نماینده منصفانه و دقیق از معاملات مورد نظر خود هستند.

ممیزی می‌تواند به صورت داخلی توسط کارمندان سازمان و یا خارج از سوی شرکت خارجی انجام شود. ممیزی‌های انجام شده توسط افراد خارجی در شرکت‌های خصوصی می‌تواند در از بین بردن هر گونه تعصب زمانی که به کمک وضعیت مالی شرکت می‌آید، بسیار مفید باشد. حسابرسی به دنبال چیزی است که می‌تواند به عنوان "خطای مادی" در اظهارات در مورد هر شی مشخص شود. آنها به ذینفعان کمک می‌کنند تا دقت خود را در مورد وضعیت موضوع مورد بازرسی بررسی کنند و می‌توانند به آنها کمک کنند تا تصمیمات بهتر و آگاهانه تری نسبت به موضوع مورد بازرسی بگیرند. تقریباً تمام شرکت‌ها ممیزی را یک بار در سال دریافت می‌کنند، در حالی که حتی شرکت‌های بزرگتر می‌توانند ماهیت حسابرسی را دریافت کنند. برای بعضی از شرکت‌ها ممیزی‌ها به دلیل انگیزه‌های قانع کننده‌ای برای اطلاعات مالی غیرمجاز در تلاش عمده برای انجام تقلب،

یک الزام قانونی است. برای بعضی از شرکت‌های تجاری معروف، حساب‌رسان به عنوان یک منبع برای ارزیابی اثربخشی کنترل‌های داخلی در گزارش‌های مالی استفاده می‌شوند. هدف از تألیف کتاب حاضر بررسی ارتباط بین فصلی بودن حسابرسی و قیمت‌گذاری خدمات حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. جامعه آماری ۱۴۰ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در یک دوره پنج ساله ۱۳۹۲-۱۳۹۶ می‌باشند. نتایج حاصل نشان می‌دهد بین برخی از عوامل مرتبط با هزینه‌های فصلی بودن حسابرسی و قیمت‌گذاری رابطه معناداری وجود دارد. شیوه سازماندهی کتاب حاضر به صورت زیر می‌باشد.

فصل اول: کلیات

فصل دوم: کیفیت حسابرسی

فصل سوم: فصلی بودن حسابرسی

فصل چهارم: قیمت تقاضای حسابرسی و تامین حسابرسی

فصل پنجم: تحقیقات مربوط به فصلی بودن حسابرسی

فصل ششم: مطالعه موردی

فصل هفتم: یافته‌ها

فصل هشتم: جمع‌بندی

در پایان، بر خود لازم می‌دانم که از همه عزیزان و بزرگوارانی که در مراحل گوناگون آماده سازی این کتاب من را یاری نموده‌اند، صمیمانه تقدیر و تشکر نمایم.

رضا ابوالفتحی

تابستان ۱۴۰۱

Audit Seasonality and Audit Demand Price

Reza Abolfathi

دوره حسابرسی در حسابداری، به دوره‌های زمانی مشخص شده در دفاتر مالی هر سازمان اشاره دارد. در این دوره اغلب حساب سازی دفاتر مالی شرکت‌ها انجام شده و صورت‌های مالی آماده می‌شوند. به‌طور کلی دوره حسابداری شامل ۱۲ ماه است. با این حال شروع دوره حسابداری در شرکت‌ها متفاوت می‌باشد. به عنوان مثال، یک نهاد می‌تواند از سال تقویمی منظم، یعنی ژانویه تا دسامبر به عنوان سال حسابداری استفاده نماید، در حالی که یک نهاد دیگر این دوره حسابرسی را از آوریل تا مارس در نظر می‌گیرد. استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی یک دوره ۵۲ هفته‌ای را به عنوان یک دوره حسابرسی مناسب دانسته‌است، که این دوره را به عنوان یک سال مالی کامل در نظر می‌گیرد. در مجموع طول دوره حسابرسی هر شرکت یا سازمان، به نحوه انتخاب دوره توسط حسابدار ارشد آن انجام می‌گیرد و در شرکت‌های مختلف، متفاوت می‌باشد. حسابرسی، ممیزی یک بررسی و ارزیابی عینی اظهارات مالی یک سازمان است تا اطمینان حاصل شود که سوابق نماینده منصفانه و دقیق از معاملات مورد نظر خود هستند.

ممیزی می‌تواند به صورت داخلی توسط کارمندان سازمان و یا خارج از سوی شرکت خارجی انجام شود. ممیزی‌های انجام شده توسط افراد خارجی در شرکت‌های خصوصی می‌تواند در از بین بردن هر گونه تعصب زمانی که به کمک وضعیت مالی شرکت می‌آید، بسیار مفید باشد. حسابرسی به دنبال چیزی است که می‌تواند به عنوان "خطای مادی" در اظهارات در مورد هر شی مشخص شود.

